

REDACTOR

DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOSMANUSCRISELE NU SE
== INAPOIAZĂ. ==

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 120 Lei

Pe 6 luni . . . 60 Lei

Pe 3 luni . . . 30 Lei

Numărul 2.50 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Din durerile noastre.

— O nelegiuire revoltătoare la Tohanul vechiu* —

Suntem 2 mii de suflete în Tohanul vechiu. Urmași ai grănicerilor voinici și falnici de odinioară, închinători smeriți dar neînduplecați ai sfintei biserici unite cu Roma, supuși luminii ce ne vine scripitoare din comorile minunate ale Blajului, trăim aici pe leagănul părinților noștri așa cum ne-am născut: Români buni și creștini adevărați. Sguduți de florul dragostei de țară pentru cari am vărsat în cupa jertfei lacrima noastră și picătura de sânge, ce ni-s'a cerut, înflorați de vremurile bune a căror răsărire părea că se vestește, așteptam ca în atmosfera liberă a țării noastre — căci a noastră e, ca și a altora — să se reverse bucuriile unei vieți de pace și de frăție, cum nu ne-a fost dat să cunoaștem până acuma.

Dar în locul bucuriilor la cari ne așteptam cu atâta dreptate în schimbul celor vre-o optzeci vieți date de comuna noastră pentru înfăptuirea mărețului ideal al României întregite, cu adâncă durere trebuie să înregistrăm una din cele mai grele lovituri, date nu din partea dușmanului nostru de veacuri, ci din partea fraților noștri de sânge.

Căci iată ce s'a petrecut.

În ziua de 7 Martie a. c. a descălecat în satul nostru Comisia agrară a plasei Zernești: Un judecător din regat, ca președinte al Comisiei, un membru și un scriitor. Se chiamă cu graba primarul și delegații sătenilor, precum și proprietarii celei mai frumoase grădini din comună, situată exact în fața bisericii noastre. Fără să bănuim ceva, ni se comunică deodată, că deplasarea comisiei s'a făcut în scopul de a se expropria grădina celor doi proprietari, pentru a se clădi o biserică ortodoxă acolo. Auzind aceasta oamenii au rămas ca trăzniți. Cum? Aici, unde nu a fost nici o biserică decum parohie, unde preot ortodox nu și-a pus piciorul, unde nu-i armată, nici școli secundare, unde credința ortodoxă n'are aderenți, să se exproprieze la mijloc de sat o grădină atât de prețioasă pentru a se face pe ea un nou altar, la care n'are cine să se închine!? O! ce detestabile mijloace de propagare a pravoslaviei! Va să zică, ceva à la „Vivat concurența“, cum spunea Caragiale; va să zică târg și licitație de suflete!...

Comisiunea a intrat în târg cu proprietarii. Ba că-i frântă, ba că-i dresă, pământul să-l cedeze și vor lua bani grei pe el... Au putut auzi atunci răspunsuri, de cari suntem mândri. Nu, și! nu Pământul nu se dă cu nici un preț, pe nici un sac de bani! Aceasta a fost vorba proprietarilor Spiridon Radu și Samoila Aft. Popa, delegații sătenilor: Ioan Aldica și

* Scărbiți până în suflet de uneltirile supărătoare ale ortodoxismului intolerant, dăm aici, cu titlu de document, părțile mai însemnate ale unei scrisori din comuna românească, curat unită, Tohanul vechiu, denunțând lumii nelegiuirea revoltătoare comisă acolo în protestul întregii comune.

George Popa asemenea, și primarul comunei Iosif Măieruțiu tot așa. Și au declarat așa, în convingerea adâncă și nestrămutată, că sfânta noastră biserică le este o adevărată mamă și că o soră mașteră e de prisos.

Judecătorul a avut însă poruncă să pună chiar atunci și chiar în acel loc temeliea unei biserici ortodoxe în Tohanul nostru. A încercat deci să ne arete că ar trebui să ne lăpădam de legea „ungurească“, romano-catolică, făcându-ne „Români adevărați“ prin „sfânta ortodoxie“! Și când pe urma acestor fraze, pe cari se vedea că le-a învățat de aiurea și nu le spune din convingere, preotul Thomas l-a poftit în biserică noastră, mândră și încăpătoare încât ar putea face fală și capitalei — arătându-i sfintele icoane împodobite românește și creștinește și spunându-i că altarul ei este cel puțin tot atât de românesc ca și al oricărei biserici ortodoxe, care n'ar trebui să caute a turbura sfânta pace religioasă din jurul acestui altar, a plecat capul și a rămas pe gânduri, întărindu-se probabil în convingerea, că oamenii aceștia nu sunt nici păgâni și nici unguri, cum i-s'a spus de acasă.

Cu toate acestea hotărîrea s'a dat în sensul poruncii primite. Impotriva voinței declarate a proprietarilor, împotriva voinței delegaților sătești și împotriva voinței întregii comune adânc revoltate: Cea mai frumoasă grădină a satului a fost expropriată pentru biserică unei noi parohii ortodoxe, care de fapt nu există decât poate în închipuirea bolnavă de pravoslavie a protopopului Hamza dela Zernești, neobositul fugar după o mitră vlădicească, pe care înzădar o caută însă în Tohanul nostru unit pe veci cu Roma papală.

Așa au procedat: Frații, creștinii, dreptcredincioșii! Și aceasta cu puterea păgânească a forței, pe care totuși nu se sfîșec a o porecli „dreptate“ și „legalitate“!

Se va ști deci de acum înainte — și dorim să se știe în tot cuprinsul țării acesteia — că prin voința „dominantă“ a pravoslaviei fanariote bisericile și altarele creștine menite a fi puse în slujba păcii și a iubirii de aproapele, se ridică astăzi cu forța, ca să sfarme unitatea, să spulbere dragostea și frăția și să fie adăpostul pizmei, urei și a răutății!

Dar nimeni să nu se amăgească: Oricâte biserici ortodoxe s'ar ridica pe această cale de nelegiuire în mijlocul nostru, un singur suflet dintre noi nu se va pierde! Scormonirea și subsăparea în acest fel a credinței noastre, ne face numai să fim și mai legați de legea părinților noștri, care este și a tuturor fraților noștri de sânge.

Pe urmele acelora cari vor să ne dărme casa, vom presăra cenușa păcatului, rămânând tari în credință, asemenea tinerilor aruncați în gura leilor! Blajul să nu aibă teamă: credința noastră nu este o marfă de târg, iar dacă-i vorba să ni-se iee cu forța, vom ști s'o apărăm și până în cele din urmă.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Credincioșii din Tohan.

Proiectul reformei învățământului a suferit mari modificări. Așa spun gazetele dela București și considerând nemulțumirea profundă pe care acest proiect nenorocit a știut să o provoace în cercurile cele mai largi, n'avem nici un motiv să ne îndoim de adevărul acestei știri.

Ziarul „România“ din București scrie în ultimul său număr acestea:

„Pentru a evita complicațiuni mai grave în jurul acestui proiect, ministrul instrucțiunii a primit dela șeful guvernului ordin să facă toate sacrificiile. În vederea ajungerii la un acord cu șefii confesiunilor românești, d. dr. Anghelescu nu se mulțumește cu discuțiile cari au loc în secțiunile Senatului, ci a invitat de câteva ori pe înalții prelați aflători în capitală la consfătuiri intime la dsa acasă. Consfătuirile au durat uneori până la miezul nopții și potrivit ordinilor primite dela șeful guvernului, ministrul instrucțiunii acceptă, una după alta, modificările propuse“.

„În urma acestor convorbiri nocturne, proiectul a suferit în punctele esențiale modificări însemnate, încât, după informațiunile noastre precise, proiectul abia pe ici colo mai seamănă cu originalul pregătit de „autorii lui“.

Nu știm încă până unde a mers d. ministru cu concesiunile sale, dar dacă e vorba de „puncte esențiale“, ne place să credem, că este între ele — chiar la locul întâiu! — și faimoasa „parantesă“ a d-lui ministru de instrucție, care lipsește școlile confesionale de dreptul de publicitate. Față de aceasta, orice alte concesiuni sunt fleacuri, asupra cărora nu credem să se fi putut opri arhieriei bisericii noastre.

În așteptarea amănuntelor, înregistrăm deocamdată această știre, care ne dă nădejdi de mai bine.

O altă declarație autorizată în chestia concordatului. După declarațiile făcute asupra concordatului din partea d-lui I. G. Duca, ministrul nostru de externe publicate în numărul ultim, dăm azi o declarație a d-lui Alexandru Lăpedatu, ministrul cultelor, al cărui cuvânt cade și el cu greutate în cumpăna acestei chestiuni, care a început să fie de nou agitată de anumite cercuri ale ortodoxiei.

Întrebat asupra știrilor referitoare la amânarea tratatelor concordatate, d. Lăpedatu a spus următoarele:

— „Tratatul pentru încheierea concordatului cu Vaticanul, n'au fost amânate, ci ele continuă. Știrea dată că tratatul vor începe la Roma, fixându-se chiar și data, este prematură. Tratatul în curs nu sunt așa de avansate, încât să fie necesar ca ele să continue la Roma, unde ar urma să se dea proiectului redactarea definitivă“.

O altă întrebare, care s'a pus d-lui ministru al cultelor este în legătură cu nedumeririle și chiar temerile chiriștilor bisericii ortodoxe, a căror „dominațiune“ stă, se vede, pe baze atât

de şubrede, încât, azi mâine, se vor teme şi de propria lor umbră. La această întrebare, d. Lapedatu a răspuns următoarele:

— „Cred, că motivele pe cari le exprimă clerul, nu sunt fondate. Concordatul nu va atinge, cu absolut nimic, poziția bisericii ortodoxe, așa cum este înscrisă în Constituție și nici nu va crea bisericii catolice o situație excepțională față de celelalte culturi, întru cât Constituția le garantează la toate aceleași drepturi.

„Guvernul s'a pus de acord asupra tuturor punctelor de competență ce urmează să formese baza discuțiilor și de care vă voi vorbi mai târziu.”

Ori câtă patimă și reavoință — fiindcă nu vrem să presupunem ignoranță — ar pune deci reprezentării bisericii ortodoxe în tratarea acestei chestiuni, și oricât ar isbui să trăgăneze aceasta problemă de stat — pentru accelerarea căreia catolicismul, și mai ales biserica noastră, nu are nici cel mai mic interes — „tratativele începute continuă” și, mai curând ori mai târziu, concordatul va fi un fapt împlinit.

El a intrat, cum spuneam și în numărul ultim, în faza realizării, pe care — o repetăm — nimic nu va putea s'o împiedece.

Nouii cardinali.

1. Gheorghe Mundelein s'a născut în New-York la 2 Iulie 1872. Studiile teologice le-a făcut în Colegiul Urban al Propagandei, fiind hirotont de preot în Roma la 1895. Reîntors acasă, fu dispus întâiu în cura animarum, dar în curând fu chemat în curia episcopală din Brooklyn în calitate de cancelar. La 1906 fu numit de prelat, iar peste 3 ani, în 1909, fu ridicat la demnitatea de episcop, făcând pe coadiutorul episcopului său. Dela 1915 este arhiepiscopul din Chicago.

În toate aceste slujbe, în cari s'a ridicat cu o repeziune uimitoare, Monseniorul Mundelein s'a dovedit un organizator de prima forță, care alături de alți conducători vrednici ai catolicismului american, a știut să facă din biserica de acolo o cetățuie nebiruită, care inspiră cel mai

înalt respect tuturor confesiunilor americane. Nici un câmp de activitate nu a rămas închis pentru tinărul arhiepiscop din Chicago, ajuns în scurt timp una din cele mai populare figuri ale mondialului oraș. Cea mai eclatantă dovadă a acestui lucru e faptul, că pentru anul 1926 a putut să invite în orașul său congresul euharistic internațional, în vederea căruia au și început pregătirile, cu concursul cel mai larg al tuturor autorităților din Chicago.

2. Patriciu Hayes s'a născut tot în New-York la 20 Noemvrie 1867. A studiat numai în America, făcând studiile sale teologice la Universitatea catolică din Washington. Hirotont la 1892, a stat câțva timp în cura animarum, pentruca în curând să ajungă secretarul Monseniorului Farley, episcopului auxiliar din New-York. În 1903 fu numit cancelar al curiei arhiepiscopale și prezident al colegiului catedral. La 1907 ajunge prelat papal, iar după 7 ani e numit arhieru și coadiutor al patronului său, acum Cardinalul Farley din New-York, pentruca cu un an după moartea acestuia, la 1919, să fie ridicat el însuși în scaunul de arhiepiscop al New-Yorkului.

Ocuparea acestui important scaun arhieresc i-a deschis un câmp de activitate din cele mai bogate. Activitatea sa de 5 ani în această calitate i-a înscris numele într'o întreagă serie de instituții din cele mai importante, în frunte cu așanumita „Catholic Charities” = Caritatea catolică. Foarte bune servicii a făcut acest agil prelat miilor de imigranți catolici, a căror soartă a îmbrățișat-o cu toată căldura și numele său, a episcopului castrens de pe timpul războiului mondial, se va pomeni totdeauna în legătură cu asistența militară, pe terenul căreia a știut să creeze un adevărat tip al păstorului bun în timp de războiu.

Revistă bisericească.

Joia trecută, în 27 Martie, s'a ținut la Roma, cu solemnitatea obișnuită, Consistorul public, în care sf. Părinte a pus noilor Cardinali americani palaria cardinaliție, designându-le titlul la bisericile S. Maria del Popolo pentru

Cardinalul Mundelein și S. Maria in Via pentru Cardinalul Hayes. Cu acest prilej s'au prezintat și mai mulți titulari pentru episcopii vacante.

Mai nou se spune, în legătură cu concordatul, că continuarea tratativelor nu ar fi în funcție de legea asupra regimului cultelor ci de aceea a unificării bisericii ortodoxe. Nu știm, care este intențiunea guvernului, dar după declarațiile dlui Duca, și după acelea ale dlui Lapedatu — pe cari le dăm la alt loc al acestui număr —, nu putem crede în acest iunctiv fiindcă aceasta ar însemna într'adevăr o amănare „sine die”. Motivul: Unificarea bisericii ortodoxe nu se face, judecând după semnele de până acum, nici până la sfârșitul acestui deceniu!

În zilele de 13—16 Martie s'au ținut din partea Reuniunii eparhiale dela Lugoj misiuni populare în parohiile Vișag (păr. Ioan Iene și păr. Dr. Gh. Fireza), Lighed (păr. Iosif Pop și păr. Em. Degan) și Vețel (păr. Dr. M. Brinzău și păr. S. Popa). Pretutindeni vestirea cuvântului dumnezeesc a dat rezultate din cele mai bune. O altă serie de misiuni ține această harnică reuniune chiar acum în zilele de 5—Aprilie.

Crearea noilor cardinali americani, care are acum patru purpurați urmând sub raport numeric imediat după Italia, Franța și Spania este cea mai bună dovadă despre progresul uimitoare ale catolicismului american dela 1875 încoace, când a fost creat primul cardinal pentru Statele Unite, socotite atunci încă numai ca un teritor de misiuni, fără ierarhie organizată.

După stăruințe continue depuse din toate părțile, Monseniorul Cieplak, a cărui chemare a fost afișată mai nou și în Consistorul din urmă, a fost amnistiat de Soviete, fiind însă expulzat de pe teritoriul rusesc. E vorba că se va așeza la Roma.

Foiața „Unirii”

Un nou cuvânt al Papei.

Din alocuția ținută de sf. Părinte al Romei în Consistorul secret dela 24 Martie e. dăm aici după „L'Osservatore Romano” (Nr 71) un bogat rezumat, reținând în întregime câteva părți, cari ne interesează mai deaproape.

În introducere, sf. Părinte își exprimă bucuria, că în cursul acestui timp de sf. Paresimi și de așteptare a principalei sărbători a creștinătății are prilejul de a putea vedea întrunit ilustrul colegiu al Cardinalilor.

Trecând apoi la schițarea momentelor mai însemnate ale vieții bisericești din ultimul timp, se oprește înainte de toate la mângăierea ce-o simte pentru înțelegerea superioară cu care clerul și poporul francez a primit și executat păreri emise de sf. Scaun în chestia atât de importantă pentru viitorul bisericii franceze, a așanumitelor „Asociații diecezane”. Înainte de a se pronunța în cauză, prin cunoscuta enciclică „Maximam gravissimamque”, păreri clerului erau împărțite, cumpănind poate chiar mai mult în direcția de-a nu admite un atare aranjament. După ce însă Roma s'a pronunțat, catolicismul francez a înțeles să stea ca un singur om în serviciul ideii recomandate de autoritatea supremă a bisericii.

Multă bucurie i-a făcut Papei și manifestarea atât de impunătoare, prin care biserica

din toate părțile lumii a ținut să-și arate cu prilejul aniversării a doua a încoronării sale, sentimentele de alipire și de dragoste ce le nutrește față de dânsul.

Sunt însă alte lucruri, cari i-au cauzat, în schimb, durere și supărare. Și între acestea sf. Părinte amintește de nou soartea preoților și a călugărilor, cari în frunte cu prelatul Ioan B. Cieplak continuă a fi deținuți din partea Sovietelor rusești. Neputându-le ajuta deocamdată altfel, ține să-i mângăie măcar prin faptul, că aducând situația lor de nou în fața lumii civilizate, vor avea cel puțin conștiință, că părintele comun al creștinătății nu-și uită de dânsii.

„Sunt apoi — spune sf. Părinte în continuare — foarte mulți, doritori de lumină și dragoste, cari însetând după unitate și pace, privesc din erezii și schismă la Noi și la acest Scaun Apostolic, ca niște oi risipite și lipsite de păstorul, spre care le mână cu putere elementară dorința de-a aparține aceleași turme a Domnului. Noi le deschidem brațele și inima, adresând tuturor chemarea duioasă a Păstorului unic și suprem: „Veniți la mine cu toții”, iar celor cari ne ascultă cuvântul le vom spune asigurarea mângăitoare: — „Toate ale mele, ale tale sunt”. Vom mulțumi dreptaceea din tot sufletul tuturor credincioșilor, cari pe frații disidenți atinși de grația divină se vor nizu să-i întărească în gândul de-a căuta drumul adevăratei credințe, săle risipească nedumeririle și să-i aducă la îmbrățișarea întregii

credințe catolice, prin aceea, cu deosebire, că le vor arăta caracteristica principală a învățăturii ceilor Domnului, care este caritatea.”

Trecând apoi la schițarea acestor legături nevăzute ale dragostei creștinești, Papa relevă deoparte mizeria care din toate părțile lumii strigă la dânsul după ajutor, iar de altă parte reliefează cu multă putere priveliștea nespuse de mângăitoare a sutelor și miilor de mâni cari într'o nobilă emulare, îi ofere mila dragostei menită să aline atâta mizerie și suferință. Ajutoarele acestea vin, cele mai bogate, din Statele Unite ale Americii de nord, ai căror credincioși îndemnați odată la ajutorarea copiilor infometai ai Rusiei, nu mai înceată acum cu ofertele lor cari pot fi socotite ca o adevărată cruciată a binefacerii. Orice recunoștință exprimată în cuvinte este prea mică față de ceea ce a prestat pe acest teren catolicismul nord-american, și de aceea sf. Părinte anunță, că drept răspuns la aceste eforturi de pe urma cărora au putut să se îmbrace și să aibă un codru de pâine atâtea sute de mii, s'a hotărât să ridice la înalta demnitate de cardinal pe doi dintre prelații atât de distinși ai noului continent, pe arhiepiscopul din Chicago și pe cel din New-York, ambii și alții foarte binemeritați față de biserica Domnului.

Sf. Părinte se întoarce apoi spre lucrurile mai din apropiere, ocupându-se de pozițiile câștigate mai nou chiar în regatul Italiei. Pe urma atitudinii destul de binevoitoare a actualului regim s'a putut introduce în școlile italiene

Din revista „Les Missions franciscaines“ reținem, că numărul preoților misionari ai bisericii catolice trece binișor peste 14 mii, aparținând la nu mai puțin decât 49 de asociații deosebite. Cu cel mai mare număr de preoți sunt reprezentate pe acest teren dificil ucenicii sfântului Francisc de Assisi (2549), urmează apoi imediat Iesuiții (1879). Casa de misiuni din Paris are 1180 de membrii, Capucini 1056, Lazariștii 650, Redemptoriștii 575. Dominicanii sunt în locul al zecelea cu 500 membrii, Salesianii în locul al 12-lea cu 407 membrii, Benedictinii în locul al 23-lea cu 105 membrii, Asumpționiștii în locul al 25-lea cu 100 membrii, iar în locul din urmă sunt Resurecționiștii cu 5 preoți misionari.

Lunia trecută trebuia să se aleagă de marele Colegiu electoral un nou episcop ortodox al Dunării de jos, în locul vacant prin trecerea titularului la Huși. Cum însă clerul lucra pentru scoaterea din urne a arhierului Teofil Ploieșteanu, care nu era agreatul guvernului, alegerea a fost zădărnicită. — O nouă dovadă, că guvernul este încă foarte departe de gândul de a acorda ortodoxismului „dominant“ autonomia reclamată cu atâta putere.

Gazetele anunță, că în Italia s'a emis de curând un decret regal, prin care clerul și studenții în teologie sunt scutiți de serviciul militar activ. — Concesia aceasta e atinsă și în recenta alocuție consistorială a Papei Piu al XI-lea.

Știri mărunte.

Concurs. P. V. Ordinariat arhidiecezan publică, cu termenul de 25 Aprilie, concurs la parohiile Grebenișul de câmpie (prot. Pogăceaua), Someșfalău (prot. Cluj), Cuzăpaci (prot. Almaș) și Păianța Aiudului (prot. Aiud).

— P. V. Ordinariat de Lugoj publică, cu termenul de 30 Aprilie, concurs la parohiile Balinț (prot. Lugoj), și Coșteul mare (prot. Lugoj), precum și la postul de contabil la cassa centrală a eparhiei.

iarăși crucea și învățământul religios; s'au abrogat legile îndreptate în contra operelor pii; clerul a fost scutit de obligamentul militar și i-s'a îmbunătățit binișor situația materială, dar deoate acestea — oricât de apreciable ar fi ele altfel — înseamnă numai un început pe calea restituirii complete a tuturor drepturilor bisericii, care nu poate renunța nici odată la stăpânirea integrală și exclusivă a terenului, dat ei din partea Mântuitorului.

Altfel, situația generală a lumii pare sfântului Părinte în timpul din urmă binișor mai liniștită, operând de pe urma acestor împrejurări o îmbunătățire mai simțită și pe terenul religios. O mare nădejde li este Conciliul plenar al misiunilor catolice din China, care, după o pregătire temeinică, se va ține nu peste multă vreme, chiar sub prezidiul unui delegat al sf. Scaun. Întrunirea aceasta va aduce, după credința Papei, ca și în alte părți, cele mai mari foloase așezămintelor bisericesti din aceste expuse părți ale Răsăritului.

Multă mângâiere așteaptă sf. Părinte și dela serbările comemorative, cari se vor ține anul acesta, când se împlinesc patruzeci de veacuri de când poporul roman a început să venereze icoana »Maici Domnului din Portica« și șasprezece veacuri dela inaugurarea solemnă a basilicii sf. Ioan în Lateran, care este »Urbis et orbis mater et caput Ecclesiarum«. Pregătirile pentru aceste aniversări au început, și ele se vor urma potrivit importanței lucrului, care cere ca »cultul datorit Preasfintei Fecioare și

Un congres de studii bizantine la București. Organizat — la îndemnul congresului internațional de istorie, ținut anul trecut în capitala Belgiei — de d. N. Iorga, primul congres internațional de studii bizantine se va ține la București în zilele de 14—20 Aprilie c. Peste 30 de învățați străini din țările culte ale Europei și-au anunțat până acum participarea și din comunicările al căror rezumat a fost transmis până acum comitetului organizator dela noi, rezultă că acest congres va aduce contribuțiuni interesante pentru istoria, filologia și arheologia bizantină în special și cea balcanică în general. În timpul congresului se vor face excursii la monumentele mai de seamă ale stilului bizantin (Argeș, Cozia, Mănăstirea Neamț, Iași, Bucovina ș. a.). — Desbaterile vor avea loc la fundația Carol și vor fi publice.

Legea învățământului primar de stat. Gazetele anunță, că Corpurile legiuitoare vor lua vacanța pe tot timpul vizitei Suveranilor noștri în străinătate. Astfel legea învățământului va fi adusă în desbaterile parlamentului numai după vacanță, în luna Mai. Fiind trecut prin secții, atât la Cameră cât și la Senat, comitetele delegaților, cu raportorii respectivi (dd. P. Gârboviceanu și C. Dimitriu), lucrează acum la alcătuirea raportului, sub prezidenția ministrului instrucțiunii.

Locale. Măine, Dumineca a patra a sf. Paresimi, va predica în catedrală p. Traian German, directorul liceului de fete, iar Luni, sârbătoarea Bunevestiri, p. Dr. Ioan Bălan, canonic mitropolitan.

— Dumineca trecută s'a ținut cu participarea unei număratoase asistențe, *adunarea generală a »Reuniunii meseriașilor«*, un nou prilej pentru închiegarea clasei noastre de mijloc. Raportul general al comitetului ne-a desvălit pentru anul trecut o muncă din cele mai înțeleghătoare, pe care comitetul o va continua — suntem siguri — și pe viitor. Aceasta cu atâta mai vărtos, că adunarea generală a ținut să manifesteze cu putere simpatia sa față de președintele Ioan Bianu, care din cauza câtorva echivoci supărătoare își arătase dorința de-a se retrage dela conducerea societății. Demisia nu i-s'a

primit și avem toate motivele să credem, că d. Bianu va reveni asupra hotărârii sale. Și astfel, fixându-se pe viitor rolurile mai bine decum a fost până acum, societatea va putea lua chiar un avânt din cele mai frumoase. — I-o dorim din tot sufletul.

— Tot Dumineca trecută s'a ținut și o altă *adunare generală*, aceea a Coperativei locale »Ajutorul«, prima dela înființarea acestei tovărășii. Încrederea arătată de comitetul prezidat de p. Ștefan Roșianu pentru rezultate mult mai bune pe viitor decât în acest prim an de dibuiri, altfel folositoare, a trecut și asupra societărilor, cari dând descărcarea cuvenită vechiului consiliu de administrație, au reales pe toți membrii cari ieșise la sorți.

— Profesorii Ioan Pop Câmpeanu și Augustin Popa au făcut Dumineca trecută în cadrele Asociației, o *excursie culturală* în frunțașă comună Micăsasa. — Cele multe înainte!

Analfabetismul la noi. Noul proiect de lege al învățământului primar ne spune, că media celor ce nu știu carte în România este de 67%. Cifra e îngrozitoare, nu atât pentru procentul care îl reprezintă, cât mai ales pentru faptul, că este o medie a întregii populații din țară. O statistică a păturei țărănești dela sate abia ar avea afirmative 20 la sută știutori de carte, iar în Basarabia ar fi abia 5 la sută. — Și aceasta într-o vreme, când în țările civilizate — și nici nu cele dintâi — abia se găsesc 4—5% de analfabeți!

Două premii de câte 100,000 Lei au fost instituite pentru literatură din partea ministerului cultelor. Ele vor fi atribuite de o comisiune celui mai bun poet și celui mai bun prozator român. Comisiunea stă din dl ministru al artelor, d. Rădulescu - Motru din partea Academiei și d. Mihail Sadoveanu, președintele Societății scriitorilor români.

† **P. Vasile Mureșan**, protopopul din Tășnad, o respectabilă figură a generației preoțești de ieri, s'a stins la 23 Martie, în anul 84 al vieții sale laborioase. — Odihnească în pace!

† **Vasile Toșa**, director de finanțe în pensiune și membru al directoriului șuluțan din Biaj, s'a stins subit în Cluj la 31 Martie, în anul 68 al vieții sale. Una din cele mai simpatice figuri ale mirenilor noștri, care a participat din adâncă convingere la toate manifestările mai recente ale bisericii noastre, d. Toșa lasă în urma sa regretele unanime ale tuturor cari l-au cunoscut. La înmormântarea sa din 2 Aprilie, care a întrunit în jurul sicriului său toată lamura intelectualității din Cluj, a participat și

»râvna față de Catedra romană să prindă rădăcini tot mai puternice în credincioșii Romei și chiar ai lumii întregi«. Tot ce e de regretat este, că, în urma împrejurărilor, Papa nu va putea interveni la aceste serbări personal și nu se va putea arăta nici altfel, prin noi creațiuni similare, vrednic de marii ctitori ai acestor așezăminte, cari au fost măriții săi antecesori.

Înainte de a purcede la crearea celor doi cardinali și la prevederea scaunelor arhieresti vacante, sf. Părinte aruncă o privire și asupra celor două mari evenimente din anul viitor: »Anul sfânt« și »Expoziția misionară din Vatican«. Ambele acestea deschid cele mai frumoase perspective pentru o întreagă serie de peregrinaje cari de pe acum se anunță din toate părțile lumii. Iar de pe urma acestora va trebui să răsară — și va răsări cu siguranță — deoparte mai multă pace în sufletele credincioase, iar de altă parte va crește neapărat spiritul de jertfă și chiar vocațiunile menite a promova opera misionară, atât de congrescută cu însăși existența bisericii.

»Sperăm deci cu tărie — așa încheie sf. Părinte —, că evenimentele acestui an sacru și piacular vor contribui în așa măsură la promovarea împărăției lui Dumnezeu și la stabilirea păcii între oameni, încât atât de mult dorita și în rugăciunile noastre atât de fierbinte invocată »Pace alui Hristos în împărăția lui Hristos«, se va arăta în toată strălucirea ei mai curând chiar decum s'ar crede«.

MARI REDUCERI DE PREȚURI

! De azi încolo este portul cel mai estin tocul și talpa de cauciuc PALMA!

păr. canonic Dr. Iuliu Florian, ca trimis al I. Preasfinției Sale Mitropolitului nostru. — Fie-i partea cu dreptii!

† **Ovid. Gherasim**, administratorul spitalului ortopedic »Regina Maria« din Cluj, s'a stins la 27 Martie c. în anul 42 al vieții sale. Il depăng număroase rudeii. — Odihnească în pace!

Convocator.

P. T. Membrii ai „Casinei Române din Blaj“ se convoacă prin aceasta la a XXVI-a adunare generală, care se va ține **Duminică în 13 Aprilie 1924** la orele 10^{1/2} a. m. în localul Casinei cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării și designarea alor doi membri pentru verificarea procesului verbal.
  2. Raportul general al comitetului.
  3. Raportul casierului.
  4. Alegerea comisiunilor pentru cenzurarea rapoartelor de sub 2 și 3.
  5. Raportul comisiunilor.
  6. Modificarea statutelor.
  7. Eventuale propuneri.
- Blaj, la 31 Martie 1924.

Dr. Alexandru Rusu   Dr. Coriolan Suciu
președinte.   secretar.

Telefonul „Unirii“.

R. Târgu-Murăș. Ca biserică, noi n'avem nici un interes să grăbim încheierea concordatului, care privește exclusiv interese de stat. Nu suntem deci aderenții unei mișcări ce ar fi să se organizeze în favorul concordatului. Că apoi alții lucrează împotriva lui — îi privește! Un lucru ar trebui totuși să știe, că în sprijinul acestei acțiuni nu pot fi invocate interese de stat. — Cât privește apoi protestele sinodale ale ortodoxiei murășene contra manifestului Dvoastră, suntem și noi foarte curioși să cunoaștem rezultatul acelor.

„Infrățirea“. Cluj. Deși nu trăim la Cluj, ca Dvoastră, noi știm, că »doamnele din elita clujană«, cari lucrează în cadrele Reuniunii »Sf. Maria« de sub conducerea doamnei Dr. R. Boilă, o fac aceasta în interesul propriei lor biserici, care nu este cea ortodoxă. Nu înțelegem deci cum s'a putut strecura în raportul Dv. asupra șeretei recente a acestei reuniuni constatarea supărătoare, că ea s'ar fi aranjat: »pentruca, cu beneficiile realizate, să se înfrumusețeze bisericile din eparhia Vadului, Feleacului și a Clujului«. Noi știm, că biserica unită, căreia aparțin toate acele »doamne din elita clujană«, n'are încă o episcopie în Cluj și mai ales nu una care să poarte întreita numire a episcopiei ortodoxe. Are totuși acolo și ea o smerită parohie de peste 20,000 suflete românești, de cari poate n'ar strica să se țină seamă pe viitor și din partea Dvoastră.

„Renașterea“. Cluj. N'avem nimic împotriva să utilizați și pe viitor, chiar fără indicație, »Revista noastră bisericească«, dar vă rugăm să grijiiți, ca expresii cum este »credința strămoșească națională«, să nu le mai dați și Dv. între ghilemele. Noi le punem cu anumite tendințe, dar Dv. ... să le ștergeți pe viitor. — Și, dacă ne mai permiteți o observare: Este o greșală a crede că »mitropolia Blajului dorește să se mute la București«. Nu de alta, dar te pomenești, că Sibiul imediat s'ar muta atunci la Blaj, ori ar lua cel puțin după titlul de »Alba-Iulia« și pe acela al »Blajului«.

Dr. B. Lugoș. N'am știut nimic despre isprava inspectorului-șef de care ne scrieți că ar fi confiscat personal — în inspecții — manualele de religie incriminate. Va fi crezut probabil că e dator să o facă și fiind că îl cunoaștem ca om cu bune intenții, ne place să credem, că acum după ce ordinul a fost revocat, d. inspector se va îngriji ca manualele confiscate să fie înapoiate elevilor, cari nu pot fi obligați să-și cumpere al doilea rând de cărți. Și dacă acest lucru nu se va produce dela sine, profesorii de religie sunt în drept și chiar datori să pretindă aceasta.

H. Aiud. Mulțumind pentru părintești sfaturi date prin organul Dv. de publicitate, ca fii recunoscători vă dorim din tot sufletul să scăpați cât mai curând de boala grea ce v-a ajuns. Ca leac: Vă recomandăm scrisul gazetelor din capitală apropos de »prima revistă românească a Aiudului«.

M. Aurora III (America). Suma trimisă am primit-o și vă mulțumim pentru dânsa.

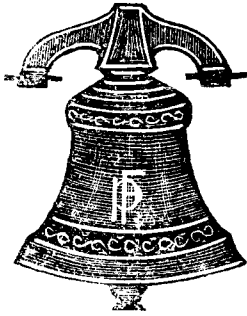
G. Șirla. Pentru acest număr a sosit prea târziu.

□ □ RECLAMA □ □

∴ este sufletul comerțului ∴

CLOPOTE

Și obiecte bisericești fără bani,

garantate
pentru 50 ani

găsiți numai la:
prima fabrică
de clopote din
România mare

Frații D. W. Popescu & Comp.

Straada Ioan Maiorescu Nr. 9.

BUCUREȘTI. (70) 22-52

Furnizorii Curții Regale și al sfintelor
mitropolii, episcopii și biserici din Ro-
: : : : mânia întreagă. : : : :

Tuberculoșii

folosesc cu cel mai bun rezultat

„SIROL“

preparatul patentat al lui Dr. Biró.

Un flacon Lei 40

Se poate avea la FARMACIA
DR. BIRÓ, Cluj. Piața Unirii 6.
— precum și la toate farmaciile
mai mari din provincie.

(85) 9-12

Oricine ne trimite adresa corectă poate
avea în cinste — românește ori ungurește —
broșura: „Cum să ne apărăm de tuberculoză“.

BERSON

Tocuri și tălpi Cauciuc BERSON
sunt de azi înainte mai eftine

„Unirea“

Nu-i iertat să lipsească de pe
masa nimănu!

Abonamente se pot face
oricând!

TUSA

bronchita, dureri de plămâni, dureri de piept,
oftica în stadiul prim, guturaiul, astma etc. vin
decă cu succes unul din preparatele următoare:
CEAIUL CARPAȚILOR VOREL, BONBOANE
PECTORALE VOREL în picuri și cutii, SIROPUL CARPAȚILOR
VOREL, GUDRONUL VOREL.

Veți alege, după plăcere, unul din aceste specialități.
Le găsiți la drog. și farm.

Dep. central: FARMACIA VOREL, Piatra Neamtz.

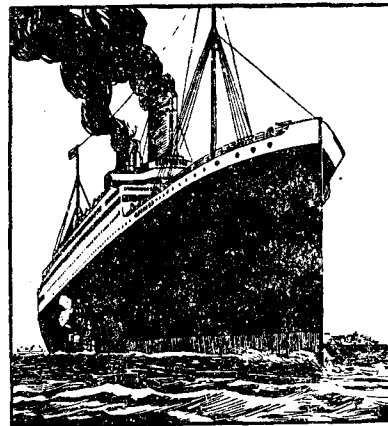
ROYAL MAIL LINE □ PACIFIC LINE □ UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

CANADA în AMERICA

Vaporul
„OHIO“
pleacă în
Halifax
Canada
din Cher-
bourg în 3
Aprilie
1924.

Vaporul
„Orduna“
pleacă în
Halifax
Canada
din Ham-
burg Cher-
bourg în 10
Apr. 1924.

Calătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în
**Brazilia, Argentina, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa
de sud și Apusană etc. etc.**

(81) 24-50

În fiecare săptămână pornesc vapoare din
**Hamburg, Southampton, Liverpool,
Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.**

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela
„Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.
Bani trimiși din America, Canada și Argentina îi aveți în timp de 8 zile fără nici un onorar.